

De Balans

Jaargang 47 nummer 3, Februari 2026

Colofon

De Balans is het clubblad van SV De Rode Loper en verschijnt minimaal 4× per jaar. Het wordt verspreid onder alle leden.

Kopij kun je sturen naar:
redactie@ucsderodeloper.nl

Voor meer informatie over SV De Rode Loper:
www.ucsderodeloper.nl

Ons forum:
forum.svderodeloper.nl

Onze vereniging is reeds opgericht op
25 november 1930.

Verschijningsdatum van dit nummer:
 18 februari 2026.

Redactie

- Jacco Vermeulen
- Henk van Lingen
- Peter Das
- Timo Können

Ereleden

- Jan Prins
- Jan Polders †
- Wiebe de Vries †
- Nico van Harten †
- J. Graaff †
- J. van der Haar †
- K. Brokking †
- E. van Veldhuizen †

Inhoud

Van de Bestuurstafel	3
KNSB III op ramkoers	5
Mat met paard en loper	7
Wat lees je?	11
Rode Lopers combineren	20
Schakers aan zee	23
Appverslag DRL II - Zugzwang	25
Eindspelrubriek	28
Schaken aan de Copacabana	39
Schach im Freien	41
Oplossingen RL combineren	44
Oplossingen Eindspelrubriek	47

Van de Bestuurstafel

Door Henk van Lingen.

Hoewel de Winterspelen nog bezig zijn en het weer op het moment van schrijven nog een onbeduidende poging doet tot een sneeuwdek, bewegen we ons voorzichtig richting voorjaar. Tata Steel Chess zit er weer op, flink wat Rode Lopers deden mee. De verbouwde locatie Hoge Duin was weer als speelzaal beschikbaar, toch speelde een enkeling nog op het strand. Zie het verslag van Kees in deze Balans.

Het winterweer in januari zorgde er ook voor dat onze KNSB thuisronde werd uitgesteld naar eind maart. Dat betekent dat we op 7 en 28 maart twee maal achtereen in Dijkzigt thuiswedstrijden hebben. De februari-ronde was een succes: al onze vier KNSB teams wisten te winnen! Het Tweede moest helemaal naar Ypenburg en boekte de eerste, broodnodige, overwinning. Het Derde noteerde in Amsterdam de zoveelste zege en lijkt op een kampioenschap af te stevenen. Ook hierover een verslag van Kees.

De uitbreiding van de KNSB competitie met een 7^e klasse is overigens inmiddels een feit. Dat betekent dat in de 6^e klasse de nummers 5 tot en met 8 degraderen. De kans is aanzienlijk dat onze Vierde dat niet

weet te ontlopen. Ons Tweede verkeert ondanks de eerste zege ook in zwaar weer, maar lijkt dus gered te gaan worden door ons Derde. Het Eerste tenslotte zal de gewenste terugkeer naar de 4^e klasse een jaartje uit moeten stellen, vanwege de aanwezigheid van EsPion in hun poule. Aan ambitie bij onze toppers overigens geen gebrek, getuige een discussie over coaching op ons forum.

Naast externe competitie staat de eerste woensdag van maart ook ons Snelschaakkampioenschap weer op de agenda. En voor de toernooitijgers; de inschrijving voor het Open Kampioenschap van Utrecht (OKU) is weer geopend. Wederom tijdens Hemelvaart, in Papendorp. Nieuw dit jaar is de uitbreiding met een D-groep.

In clubverband verder weinig nieuws. Dijkzigt heeft na de tafels en de stoelen nu ook de verlichting vervangen. Over de bestuurlijke veranderingen rondom Dijkzigt wordt nog nagedacht.

In deze Balans wederom de boeken-, eindspel- en combinatierubriek. Daarnaast het eindspel Loper en Paard, dat in ons KNSB-vriendenteam op het bord kwam. En Sebastiaan verhaalt over schaken aan de Copacabana.

WWW.SCHAKENINUTRECHT.NL

SCHAAKCAFÉ UTRECHT

ELKE VRIJDAGMIDDAG VAN 13:30 TOT 17:00
DENKSPORTCENTRUM DEJCKZIGT DOORSTRAAT 107 UTRECHT

VOOR IEDEREEN
DEE WIL
(LEREN) SCHAKEN!

SPEELTEMPO
NAAR KEUZE

2,50 EURO
EXCL. CONSUMPTIE

GEORGANISEERD DOOR DE GEZAMENLIJKE UTRECHTSE SCHAAKVERENIGINGEN:
PAUL KERES, DE RODE LOPER, MOLRA - DONTOREN
EN OUD ZUYLEN UTRECHT

KNSB III op ramkoers

Door Kees Volkers

De jonge veteranen van KNSB III wonnen ook hun vijfde wedstrijd en stomen op het kampioenschap af. Met de trein van 13.09 vertrokken de helden uit Utrecht Centraal, in Amsterdam Amstel overstappen op de metro, en dan nog 1 halte naar de Wibastraat, waar we vanuit de metro-uitgang zo het Cygnus Gymnasium binnen konden lopen, waar zich de speelzaal van VAS bevindt. Totale reistijd: 30 minuten.

Wikipedia: de school is sinds 2013 gevestigd in 'het schip', een brutalistisch gebouw van 1956, ontworpen door de architecten Ben Ingwersen, Commer de Geus en C. v.d. Bom. In 2009 kreeg het gebouw de status van rijksmonument.

Brutalistisch wil zeggen dat er vooral veel beton is gebruikt en dat de architect geen enkele moeite heeft gedaan om dat te verbergen. Tegelijk is er in de gevels van 'het schip' ook heel veel glas gebruikt, als tegenhanger van het zware beton. In het interieur is weer heel veel stoer hout toegepast en de muren zijn rijk versierd met kleurige mozaïeken die de techniek als onderwerp hebben: tandwielen, hamers, elektriciteitsmasten, dat werk. Het pand was dan ook gebouwd als LTS

(Lagere Technische School). Maar o ja, schaken! In de speelzaal waren tafels klaargezet voor negen wedstrijden, alle VAS-teams speelden thuis. Wij speelden tegen het negende. En dat viel eigenlijk best tegen, want het ratingverschil was meer dan 200 punten. Ik won als eerste in een partij die zelfs de zesde klasse onwaardig was. Het tweede punt was voor Toon, ook vrij vlot. Maar kort daarna verloor Pieter onverwacht, waar hij kort mij daarvoor nog meedeelde dat hij erg lekker stond met een stuk meer. Maar hij was slecht ontwikkeld en zijn koning stond nog in het centrum, waar een oprukkende vijandelijke pion dood en verderf zaaide. Dirkjan besloot tot een vrij snelle remise in een stelling die misschien wel gelijk was, maar waar nog van alles mogelijk was. Dat was 2,5-1,5 voor ons, maar op de overige borden was het erg onduidelijk. Mart leek te gaan verliezen, Geurt leek te gaan winnen, John en Taco remise-achtig, maar ingewikkeld. Toen Geurt eindelijk won en John inderdaad remiseerde, was het in ieder geval minimaal 4-4. Toen hing het van Taco af, want Mart stond straal verloren. Uiteindelijk kwam Taco in een stelling terecht waarin zetherhaling niet

te vermijden leek: dus remise en 4,5-3,5.

Held van de avond werd echter Mart, die met twee stukken minder door was blijven spelen, zo lang de andere partijen nog bezig waren. Mart wist gedaan te krijgen dat alle pionnen er af gingen en de torens werden geruild, zodat hij het vanaf zet 53 met zijn kale koning tegen een paard en een loper mocht opnemen. Hij wist in welke hoek hij moest kruipen en hield zijn zetten nauwkeurig bij vanwege de 50-zettenregel. Zijn arme tegenstander kende de winstvoering niet - wie wel?

- en op zet 91 was het zelfs pat. Nou ja, dat niveau dus. Maar wel lachen. De avond werd door een select gezelschap afgesloten in een Utrechts kiprestaurant.

Rest nog te vermelden dat Erik Admiraal 's middags nog even met de trein helemaal uit Dordrecht naar Amsterdam kwam om te supporteren. En dat Erik de winstvoering van paard en loper tegen koning wél kent. Kost minimaal dertig zetten, volgens hem. Wellicht, als hij tijd had, elders in dit nummer.

Mart met wit aan zet

Mat met paard en loper

Door Erik Admiraal

Afgelopen zaterdag 7-2-2026 speelde Mart Renders een opmerkelijke partij in de KNSB competitie. Zoals je kunt aflezen aan de titel: het gaat over paard en loper eindspel. Maar eerst wat vooraf ging...

Toen ik vijftien was kreeg ik het boek "Juniorenschaak", geschreven door Berry Withuis (uitgever V&D, 1977). Het boek is geschreven voor de jeugdige schaker die het Koningsdiploma al op zak heeft. Een leuk en leerzaam boek, herinner ik me, en dat terwijl ik een paar jaar eerder gezakt was voor dat fel begeerde Koningsdiploma. Eén hoofdstuk is me nog bijgebleven en dat ging over het eindspel met paard en loper. Met paard en loper mat geven –en dat binnen 50 zetten– was als een magische puzzel voor me. Net zoiets als de Rubik's Cube (kwam pas in 1980); dit wilde ik beslist kunnen oplossen. Aan de hand van het boek heb ik me de techniek eigen gemaakt en eigenlijk was dat niet zo moeilijk als het lijkt. Maar ja, wat heb je aan die kennis, want in de praktijk komt zo'n situatie toch nooit voor... Zou je denken.

En voor de clubleden die me niet kennen: ik was van 1984-1998 DRL lid. Daarna heb ik weinig aan schaken ge-

daan tot dit seizoen. Ik ben in het veteranen team DRL3 gestapt en speel dus nu met schaakvrienden van meer dan 25 jaar geleden. En het is bijzonder hoe dat werkt met oude kennissen en vrienden: je pakt de draad gewoon weer op waar die gebleven was. En al schakende roept dat ook de stemmen op van 25 jaar geleden. Alsof er geen tijd verstreken is waan je je ineens weer jong en onverschrokken. Zo werkt dat in ieder geval bij mij.

Terug naar het schaakspel. Afgelopen zaterdag speelden we met DRL3 onze vijfde match tegen VAS9. Ik speelde zelf niet mee, maar ik had tijd en vrij reizen, dus reden genoeg voor mij om naar Amsterdam te gaan om de schaaksfeer in het team op te snuiven. Dat het goed affiep met DRL3 kun je elders lezen in deze Balans. Waar het mij hier om gaat is de partij van Mart, of meer: het paard en loper eindspel waar hij in verzeild raakte.

Ik ga de partij van Mart hier niet behandelen. De korte samenvatting is dat Mart de remishaven wist te bereiken ondanks dat zijn tegenstander twee lichte stukken meer had: een paard en een loper. In een verloren stelling wist Mart op slinkse wijze alle andere stukken en pionnen af te rui-

len zodat het paard+loper eindspel een feit was. Nu kwam het er op aan of zijn tegenstander de techniek beheerste. Na 40 zetten doelloos rond gemanoeuvreerd te hebben zag hij in dat het niet meer zou lukken binnen de norm (50 zetten). Hij moest de remise aanvaarden. Remise halen in een theoretisch gewonnen stelling moet pijnlijk geweest zijn voor de goede man.

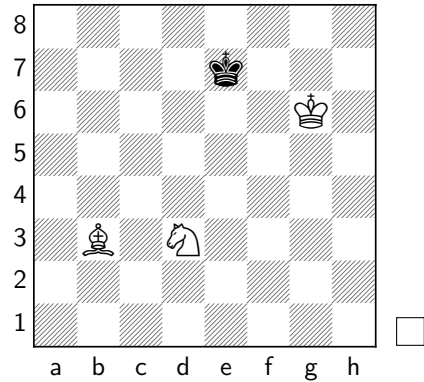
Dit was dus een partij waar de kennis van dit eindspel het verschil had kunnen maken. Het komt dus voor!

In de rest van dit artikel ga ik “plan Withuis” met jullie delen. Het is een simpel plan dat makkelijk te onthouden is. Bovendien vind ik dat clubschakers van ons niveau dit kleine beetje kennis eigenlijk horen te hebben. Het is goed voor je schakerszelfvertrouwen en vooral ook goed om te voorkomen dat je door Mart, of welke schaker dan ook, tot een beschemende remise wordt gedwongen.

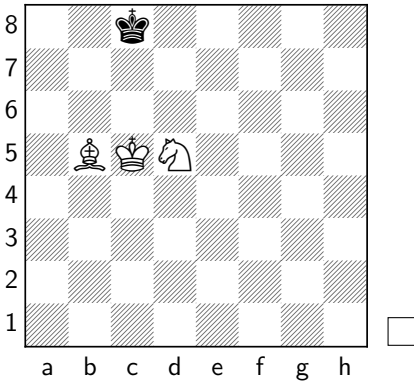
Plan Withuis

Dus hoe pak je dat aan, met paard en looper mat zetten? Er zijn vast vele methodes, ook op YouTube, maar het voordeel van plan Withuis is dat je maar twee stellingen hoeft te onthouden waar je achtereenvolgens naar toe moet werken. Bovendien kun je zetten onderweg achter het bord nog wel verzinnen, als je het plan maar weet.

De eerste stelling die je wil bereiken is als onderstaand diagram:

Wie aan zet is maakt niet uit, en ook de exacte positie van de zwarte koning is niet belangrijk, als deze maar binnen de ingesloten ruimte zit. De velden die bestreken worden door het paard en de looper vormen namelijk een ondoordringbare muur (aaneengesloten ketting van velden $a4$ t/m $e6$). Er zijn een paar gaten in de muur ($f6$, $g7$), maar die houdt de witte koning dicht. Je plan is om de zwarte koning op te drijven en dan je looper naar de volgende oneven diagonaal $a4-e8$ te brengen. In deze fase manoeuvreer je met je koning en je looper. Pak de oppositie en gebruik de looper voor tempi. Pas op het laatste zet je je paard naar de nieuwe positie en dan bereik je de tweede stelling.

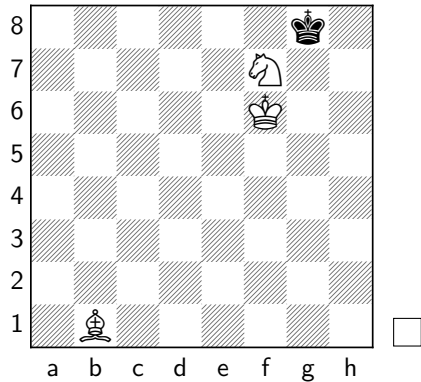

Dit lijkt op eerste diagram, maar dan twee rijen verder. Hier houden de looper en het paard samen de zwarte koning in bedwang en er zijn geen gaten meer. Het plan is hier het zelfde: drijf de koning op en breng je looper naar de volgende diagonaal $a6-c8$. Manoeuvreer alleen met koning en looper. Beweeg je paard als je mat in drie ziet, maar pas op voor pat!

Tegenspel

De zwarte koning wil uiteraard zo veel mogelijk 'tijd rekken' om de 50 zetten

limiet te halen. Het is waar dat je niet mat gezet kunt worden in de hoek van de tegengestelde kleur van de looper, maar loop daar niet regelrecht naar toe. Er zijn immers YouTube filmpjes die precies dit scenario behandelen en de zwarte koning van bijvoorbeeld $h8$ naar $a8$ drijven in 19 zetten. De uitgangsstelling voor die video's is diagram 3. Blijf dus zo lang mogelijk in het centrum en probeer door de oneven diagonalen van de looper naar de grotere kant van het bord te lopen. Dan kost opdrijven het meeste werk.

John bij de kast met schaakboeken

Wat lees je?

Aflevering 13 - John Temming

Door Timo Können

De naam John Temming is bij veel leden van onze club heel bekend, maar bij sommigen waarschijnlijk juist niet of veel minder – en dan doel ik op wat ik maar aanduid als de post-coronageneratie. Want op een dertigjarige periode van actief lidmaatschap waarin John zijn liefde voor het spel nooit onder stoelen of banken stak, zijn vijf barre jaren van vrijwel volledige onthouding gevolgd. Gelukkig heeft Johns pensionering inmiddels een einde aan die situatie gemaakt en kunnen we hem weer vaak achter het bord zien zitten. Het schijnt dat hij ook van boeken houdt.

Hallo John, wat ben je aan het lezen?

Niets, ik ben een puzzel aan het leggen. Meestal doe ik dat samen met Rita, mijn vrouw, maar die vindt het 's avonds niet leuk. Dan doe ik soms een uurtje in m'n eentje. Straks ga ik me voorbereiden op mijn schaakpartij van morgen. Na mijn pensioen als systeembeheerder heb ik al m'n hobby's weer opgepakt.

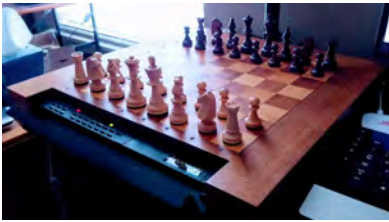
Wat zijn dat dan allemaal?

Eens kijken: elke dinsdag oefen ik met de band. Optreden doen we niet, we vijlen een liedje uit en als het loopt gaan we door met een nieuw num-

mer. Eén keer per maand speel ik padel met m'n neef en twee vrienden waarmee ik vroeger voetbalde. Ik voetbal zelf nog één keer per maand met een groep veertig- en vijftigplussers. Sinds een paar weken probeer ik ook twee keer per week te zwemmen, om fitter te worden. En o ja, samen met Jaap Kamminga, Peter Hoogakker en een paar anderen doe ik mee aan popquizen. Met een knipoog naar singer-songwriter Glenn Medeiros noemen we ons Clan Medeiros.

En ik ben huisman geworden. Daar heb ik geen hekel aan, ik zeg weleens dat ik een betere huisvrouw ben dan mijn vrouw. ('Ik bén ook geen huisvrouw,' klinkt de stem van Rita, die meeluistert.) Ik kan vrij aardig koken. Zondag probeer ik meestal iets apart te maken en een beetje te experimenteren. Ik heb wel met twee moeilijke eters te maken: m'n vrouw en m'n zoon, want m'n dochter is het huis uit. Nou ja, de een is een moeilijke eter en de ander een lastige. (Wat erger is, een moeilijke of een lastige eter, heb ik wel gevraagd maar ben ik intussen weer vergeten. In ieder geval bestaat er blijkbaar gradatie in – TK.)

Als ik zie wat ik allemaal doe denk ik weleens: ik snap niet dat ik ooit heb kunnen werken. Er mag alleen nog wel wat meer balans in komen. Ik heb nog een flinke lijst van klusjes om te doen, waarbij ik nu gelukkig het excuus heb dat het er niet de tijd van het jaar voor is. Maar de tijd is zo smeerbaar geworden: terwijl ik vroeger bijvoorbeeld tien minuten uittrok om het nieuws te lezen, wordt dat nu gemakkelijk een halfuur of drie kwartier. Rita vindt dat ik mezelf te weinig afrem.

De Leonardo-schaakcomputer

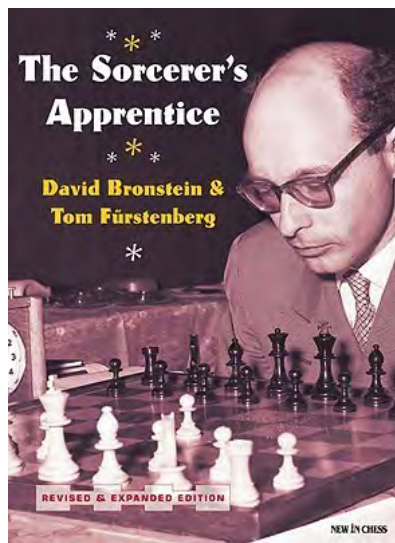
Hebben we het nog niet eens over schaken gehad.

Ja, toen mijn pensioen er aankwam heb ik mezelf beloofd dat ik dat weer zou gaan doen. In de tijd voor corona was ik geleidelijk minder gaan spelen, want met mijn volledige baan woog het plezier van één zo'n lange partij op een avond steeds minder op tegen de energie die het kostte. En sinds het uitbreken van de pandemie was ik al helemaal een zeldzame gast op de club geworden.

Nu ik weer met volle inzet kan spelen vind ik het ook weer heel erg leuk. Toen Kees (Volkers – TK) voorstelde met een vriendenteam van oudgedienden aan de zaterdagcompetitie mee te gaan doen, was ik meteen enthousiast. We zijn met z'n tien, zodat we kunnen rouleren. Dirkjan en Geurt waren vrij bij onze wedstrijd in Haarlem, maar kwamen toch langs om te kijken, dat zegt iets over de teamgeest. De sociale context van het schaken heb ik altijd heel belangrijk gevonden: het ginnegappen, het kletsen over van alles. Na afloop van een wedstrijd blijven we graag hangen om iets te drinken of uit eten te gaan. Dan wordt er ook gesproken over hoe het met je gaat.

Mijn vader heeft me leren schaken toen ik tien of elf was. Hij was niet zo goed, dus ik won al bijna meteen van hem. Daarna schaakte ik bij een oom thuis. Die was beter dan mijn vader, maar ik kon hem toch ook al vrij snel verslaan. Ze konden geen van beiden tegen hun verlies, dat was wel lastig. Omdat ik voetbal onder-tussen belangrijker was gaan vinden heb ik het schaken toen losgelaten. Ik speelde alleen nog af en toe, op een gegeven moment vooral tegen de Leonardo-schaakcomputer die ik had gekocht (en die in 1986 uitkwam – TK). Meestal kreeg ik klop, maar als ik een lek in zijn openingenboek had gevonden kon ik winnen. In het Let-

tisch gambiet lukte me dat algaauw.

En later heb je alsnog de stap naar het clubschaak gemaakt.

Ja, op m'n 29e, omdat ik vanwege enkelblessures moest stoppen met voetbal op het veld. Toen ben ik lid geworden van De Rode Loper, in 1991. Het was natuurlijk jammer om met voetbal te moeten stoppen, maar het heeft me wel het schaken gebracht. Ik doe graag m'n eigen onderzoek en speel mijn 'eigen' openingen: systemen zoals het Lettisch en de Traxler-variant, die anderen – hopelijk – niet kennen. Soms heb ik ook eigen varianten, zoals in het Siciliaans Vleugelgambiet.

Hoe was het om weer te beginnen?

Omdat ik sinds de coronatijd veel online vlugger, heb ik ontzettend moeten wennen aan het langzame tempo. Soms moest ik mezelf echt dwingen om geduld te hebben. Nog steeds denk ik weleens: man, waar dènk je over? Dat ongeduld heb ik altijd gehad. Ik zou liever twee partijen op een avond spelen, of een mix van snelschaak, rapid en een langzamer tempo, bijvoorbeeld 75 minuten.

Met zo'n systeem kan iedereen aan drie competities meedoen. De profs hebben daar al een voorschat op genomen, met het komende WK over drie categorieën. Zo'n mix lijkt me veel interessanter dan vijf uur achter elkaar achter het bord zitten. Ik ben ook niet blij met de invoering van het increment. Terwijl er in bijna elke sport steeds minder zuivere speeltijd is, wordt het in het schaken juist meer. Waarom?

Het schaken staat wel op een hoger plan dan vroeger, de onderlaag is tig keer sterker dan twintig, dertig jaar geleden. Dat zie je ook op het internet. Waar ik blij om ben is dat het schaken op ons niveau nog steeds niet uit is. Ik kan mezelf nog steeds verrassen en ik geniet van de schoonheid van het spel. Daar gaat het uiteindelijk om, het is de reden dat ik schaak.

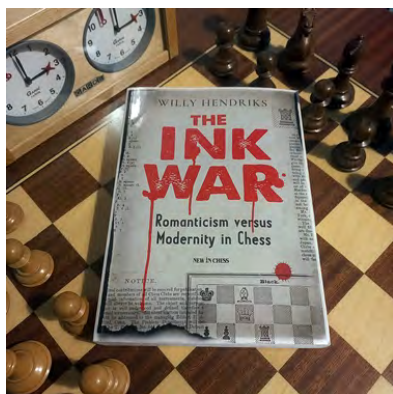
Geniet je ook van partijen uit boeken?

Ja. Ik ben een grote fan van Bronstein, zijn boek *The Sorcerer's Ap-*

prentice heeft veel invloed op me gehad. Dat geldt ook voor de partij-enverzameling van Geller, *The Application of Chess Theory*. Je ziet daarin hoe sterk Geller was, met een plusscore tegen meerdere wereldkampioenen. Waarom is hij dat zelf niet geworden? Aan de ene kant moet het een beetje meezitten, aan de andere kant was hij gevoelig voor 1-ply-blunders, net als ik. Misschien kwam dat, net als bij mij, doordat hij pas later in het schaken is gedoken. En hij had last van tijdnoodproblemen. Dat heb ik nooit, ik geloof dat ik in alle jaren dat ik speel één keer door mijn vlag ben gegaan.

Je hebt vast nog wel meer schaakboeken.

Zeker. Ik heb ze laatst geteld, het zijn er 89.

Ik had eigenlijk aan veel meer gedacht. Dat klopt ook wel. Ik moet er vele

honderden hebben gehad, maar de meeste doe ik na verloop van tijd ook weer weg. Ik geef ze iemand cadeau of stel ze beschikbaar als prijsje bij een toernooi. Vroeger verkocht ik ze ook wel om weer andere boeken te kunnen kopen. En een niet te onderschatten factor was onze labrador Chappy, die letterlijk boeken verslond. Hij had een voorkeur voor schaakboeken, waarvan hij er zeker dertig heeft opgegeten. Gelukkig heb ik *The Application of Chess Theory* van hem kunnen redden. Het was een prachthond, ik heb hem vergeven.

De geschiedenis van het schaken interesseert mij. *The Ink War* van Willy Hendriks, een dik, maar heel leesbaar boek, gaat over de rivaliteit tussen Steinitz en Zukertort in de pers. Dat ging ver, met wederzijdse beledigingen in kranten. Hendriks heeft veel materiaal opgedoken, hij reproduceert bijvoorbeeld knipsels van de originele artikelen.

Schaken wordt nu steeds meer een sport voor jonge mannen met een goed geheugen en uithoudingsvermogen, maar het is begonnen als een kroegsport, iets voor in de koffiehuisen en café's. Ongeveer vanaf de tijd van Morphy tot de zestiger, zeventiger jaren van de vorige eeuw gold schaken als een combinatie van intellectuele sport en kunst. De meeste topspelers vonden dat ze zich met een

kunstvorm bezighielden. Mede door Fischer is dat artistieke er afgegaan en is het puur een sport geworden. Hij was zijn tijd vooruit, maar bij zijn partijen denk ik nooit: o, wat mooi. Ik heb liever Tal, Bronstein of Spas-sky.

Voor de supertop is het schaken nu een beetje uit. Carlsen heeft er geen zin meer in. De toplaag wil steeds kortere partijen spelen om zo de spanning weer terug te brengen. Amateurs zoals bij ons op de club zeggen nog steeds dat ze twee uur bedenktijd nodig hebben om te kunnen creëren, maar in mijn tijd als wedstrijdleider intern zag ik in tijdnood altijd de meest verschrikkelijke dingen gebeuren. Waar is de kunst dan? Dan heb je aan één uur bedenktijd wel genoeg.

Ik ben gek op het eindspel, dat komt door het eindspeltoernooi dat ik jarenlang georganiseerd heb – wat ik

dit jaar trouwens weer ga doen. Ik studeer ook op strategie. *Chess Structures* van Maurizio Flores Rios gaat over de typerende structuren die vanuit bepaalde openingen ontstaan. Bijvoorbeeld de geïsoleerde d-pion, die je met wit zowel uit de Caro-Kann als het Damegambiet en het Frans kunt krijgen. Aan de hand van recente partijen van sterke spelers kun je je begrip vergroten. Ik weet niet of ik dat al laat zien, haha.

Flores Rios' nieuwe boek *Chess Imbalances* behandelt situaties met ongelijk materiaal, zoals dame tegen toren, loper en pion. Daar ben ik nu aan in het spitten. Ik lees zulke boeken niet systematisch van kaft tot kaft, dat werkt volgens mij niet zo goed. Aan de andere kant, als je het effect ziet van alle boeken die ik op mijn manier heb bestudeerd... Hoe dan ook, de boeken van Flores Rios zijn erg goed. Er zijn veel goede nieuwe schrijvers. Boeken van nu zijn ook vaak beter dan die van voor het enginetijdperk, niet meer zo schematisch.

Lees je ook over andere dingen dan schaken?

Aan fictie doe ik al jaren niet meer. Rita is gek op het lezen van detectives, maar ik vind ze vaak een beetje meer van hetzelfde. (Rita: 'Echt niet.')

Er gebeurt iets gruwelijks, dan is er een detective die slim genoeg is om het uit te zoeken en omdat

die op een gegeven moment de oplossing vindt, loopt het verhaal goed af. (Rita: ‘Zeker niet.’) Haha, dat is tenminste zoals ik het beleef.

Vroeger heb ik wel redelijk wat sciencefiction gelezen, zoals van Isaac Asimov en Philip K. Dick – wiens werk bekend is van verfilmingen als *Blade Runner*, *Total Recall* en *Minority Report*. Maar om van een mooi verhaal te genieten kijk ik tegenwoordig liever een film of serie dan dat ik me door zeshonderd bladzijden heen werk. Anderhalf uur is wel genoeg.

Om te lezen heb ik liever boeken waar ik iets van opsteek. Geschiedenis en wetenschap zijn mijn favo-

riete onderwerpen. Zo heb ik wel veel over natuurkunde gelezen, hoe het zit met atomen en quarks en dergelijke. Op het moment ben ik halverwege in *De codekraker: Het revolutionaire DNA-onderzoek van Nobelprijswinnaar Jennifer Doudna*, van Walter Isaacson. Interessant, al is het best hard werken om alles te begrijpen. Het gaat over CRISPR-Cas, een techniek om heel gericht in DNA te knippen en plakken. Het Amerikaanse team van Doudna heeft die methode als eerste werkend gekregen, in een race met het concurrerende team van Emmanuelle Charpentier. In 2020 kregen ze er samen de Nobelprijs voor Scheikunde voor.

De evolutie van de mens interesseert me ook, ik houd de ontwikkelingen op dat gebied een beetje bij. Het beeld van de Neanderthaler als het domme neefje van *Homo sapiens* is de laatste decennia helemaal gekanteld; het was gewoon ook een mensensoort die in staat was beschavingen te ontwikkelen. Dan heb je nog de Floresmens en de Denisovamens, die er de laatste twintig jaar zijn bijgekomen en waar we nog heel weinig van weten.

Een mooi boek is *Sporen van de evolutie* van Elaine Morgan, over haar theorie dat ‘we’ een paar miljoen jaar geleden, tijdens de ontwikkeling van aap tot mens, een soort wateraap zijn geweest. We hebben namelijk eigenschappen die geen enkele andere primate of aap heeft, zoals het onderhuids opslaan van vet. Dat doen verder alleen waterzoogdieren als het nijlpaard, de walvis en de dolfijn. En andere apen hebben geen lichaamsopeningen die zijn afgedicht tegen water, terwijl onze oren – dankzij het oorsmeer – en anus dat wel zijn.

Verder zweten wij mensen, wat niet handig is. We zijn een van de weinige diersoorten die zich letterlijk kunnen doodzweten. Andere zoogdieren hebben een vacht om hun temperatuur te

reguleren. Ik heb nooit in de verklaring geloofd dat wij onze vacht hebben verloren omdat dat op de savanne handig was. Overdag in de schaduw gaat dat misschien op, maar 's nachts bij een paar graden boven nul helemaal niet.

De theorie van Morgan is een fringe-theorie, iets dat net tegen de ‘echte’ wetenschap aanzit. Vaak worden zulke theorieën eerst genegeerd en vervolgens, als dat niet meer kan, belachelijk gemaakt. Soms worden ze later mainstream. Alfred Wegener was geen geoloog, maar hij zag – zoals ik trouwens op school ook ontdekte, net als veel andere kinderen – dat Zuid-Amerika en Afrika als een soort puzzelstukjes in elkaar passen. Zo kwam hij op zijn theorie van de continentale drift, waar de geologische gemeenschap absoluut niet aan wilde. Toch is die theorie uiteindelijk de basis geworden van de moderne platen-tectoniek. Zo zijn er meer voorbeelden. Vaak heeft het te maken met de grote reputaties die op het spel staan: hoogleraren met een glanzende carrière die op de gangbare ideeën is gebaseerd.

Je noemde ook geschiedenis. Aan wat voor boeken moet ik dan denken?

Soms zijn het veelomvattende verhalen, zoals *Zwaarden, paarden en ziektekiemen* van Jared Diamond, een wereldgeschiedenis die de veranderende balans tussen werelddelen laat zien. In Azië waren er al bloeiende rijken toen wij elkaar nog de hersens insloegen. Of *Het Westen: Een 4000-jarige geschiedenis* van Josephine Quinn, een recent boek dat wordt genoemd om de compleet nieuwe kijk op de westerse beschaving. Die is veel meer door uitwisseling met Azië en Afrika ontstaan dan altijd is gedacht.

Daarnaast lees ik graag boeken over

specifieke volken en rijken. De Inca's bijvoorbeeld hadden geen schrift en kenden het wiel niet, maar hebben toch een enorm groot en strak georganiseerd rijk weten op te bouwen. Ik had graag een keer Machu Picchu bezocht, de Incastad hoog in de Andes in Peru. De geleerden houden mooie verhalen over hoe de Inca's die moeten hebben gebouwd, door grote stenen vier kilometer langs de berghelling omhoog te slepen. Alsof het heel gewoon is dat ze dat konden en al die jaren hebben weten vol te houden. De Inca's hebben zelf tegen de Spanjaarden gezegd dat bepaalde gebouwen door een eerder volk zijn gemaakt, niet door henzelf. Er is ook een groot verschil in stijl. Toch blijven de wetenschappers erbij dat ze van de Inca's zijn.

Ook het complex van Puma Punku in Bolivia is volgens de wetenschap door de Inca's gebouwd. Dan zou het dus niet meer dan 2000 jaar oud kunnen zijn, terwijl de oriëntatie van de gebouwen past bij de posities van belangrijke sterrenbeelden in een veel eerdere periode. En in de ruïnes zitten heel merkwaardige stukken steen, die uit een mal lijken te komen. Die dingen kan de wetenschap niet verklaren, dus worden ze genegeerd. Daarom zijn fringe-theorieën nodig. Natuurlijk zit er onzin tussen, met aliens en zo. Ik geloof ook niet in Atlantis, ik ben geen *tin foil hat*. Maar bepaalde ideeën zijn waardevol.

Om er nog even op door te gaan, op school hebben we geleerd dat de

Soemeriërs de eerste beschaving waren. Ze hadden een rechtssysteem, gebruikten de 360-gradenboog en zo meer. Dat hadden ze blijkbaar allemaal vanuit het niets ontwikkeld. Maar van Stonehenge, dat eerst op 4000 jaar oud werd geschat, wordt nu erkend dat de oudste delen van minstens 6000 jaar geleden zijn, nog net van vóór de Soemeriërs. En we weten inmiddels dat het tempelcomplex Göbekli Tepe in Turkije nog veel ouder is, meer dan 11.000 jaar. Ik geloof dat er een gouden periode is geweest, met beschavingen waarvan we nu niets meer weten. Waarschijnlijk is bijna alles wat ze hebben gemaakt op een gegeven moment weggevaagd door een wereldwijde ramp, een soort zondvloed.

Rode Lopers combineren

Aflevering 57

Door Peter Das

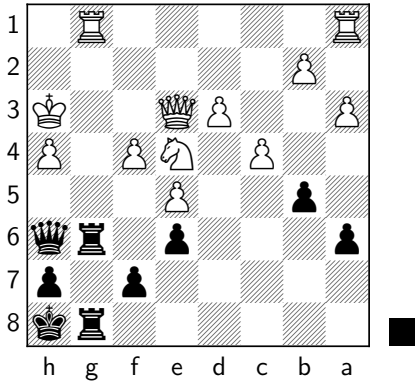
Het schaakjaar 2026 is weer goed begonnen. Terwijl de meeste ogen gericht waren op het Tata Steel Chess Tournament, werd er ook in de interne en externe competities gewoon volop geschaakt. Dankzij de liveborden was het bovendien niet moeilijk om weer voldoende stellingen voor deze rubriek te verzamelen. Dat gold des te meer omdat Henk een fraaie stelling uit Wijk aan Zee instuurde en er daarnaast nog een combinatie op de plank lag die in de vorige editie geen plek meer kon krijgen. In die partij bewees Arnold opnieuw dat hij het schwindelen tot een ware kunst heeft verheven; binnen het schaken

dan, wel te verstaan. Henk en Arnold, dank voor jullie inzendingen.

Heb jij, net als Arnold en Henk in een van je partijen een mooie combinatie gespeeld of heb je een gezien in een partij van een clubgenoot en lijkt jou een vermelding in De Balans ook leuk, stuur ze dan met oplossing bij voorkeur in pgn of FEN-formaat (een screenshot gaat ook wel lukken) naar drlcombinaties@gmail.com. Fragmenten uit internetpartijen zijn ook welkom, mits ze zijn voorzien van naam of nickname van tegenstander, type partij (snelschaak, rapid, correspondentie, etc.) en gespeelde datum. De mooiste ervan worden opgenomen in Rode Lopers Combineren.

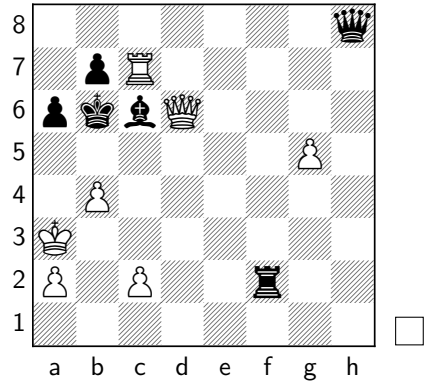
Stelling 1

Arnold van Gelder
 Jaap-Hein Vrugink

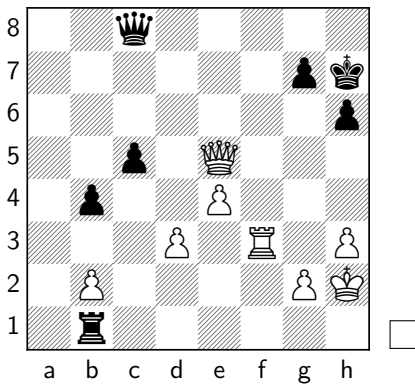
Stelling 3

Hendrik Aldenberg
 Laurens Pollmann

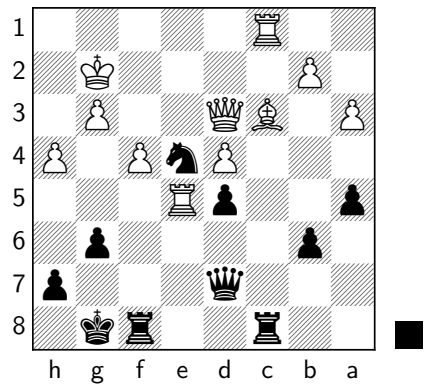
Stelling 2

Jesse van den Hof
 Jorn van Beek

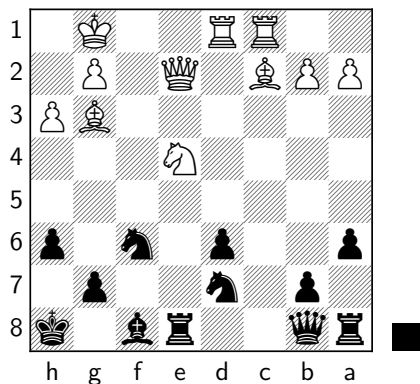
Stelling 4

Klaas Veldhuijsen
 Henk van Lingen

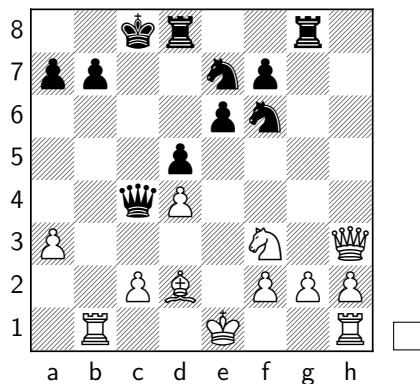
Stelling 5

- Simon van Dijk
- Thailo van Ree

Stelling 6

- Thom Zwamborn
- Hendrik Aldenberg

Schakers aan zee

NK Journalisten 2026

Door Kees Volkers

Van 23-26 januari was ik weer van de partij in Wijk aan Zee om te figureren bij het NK voor journalisten. Deelnemers zijn journalisten en oud-journalisten die schaken, dus geen broodschakers die ook wel eens wat schrijven. Er waren 29 deelnemers met een rating variërend van 1500 tot 2100. Met mijn 1716 was ik als 20e geplaatst. Favorieten waren de Friezen Jouke Algra (2106) en Benno de Jongh (2031) en veelvuldig winnaar Peter Boel uit Arnhem (2120). Verder deden vier 1900-ers mee, waarvan ik er drie tegen me kreeg, alle drie

met zwart. De eerste verloor ik nipt, de tweede wist ik mooi te winnen, de laatste verloor ik vrij kansloos.

De eerste twee ronden speelden we in een apart zaaltje in De Moriaan, waar ook het hoofdtoernooi werd gespeeld. Altijd leuk om dan even een rondje langs de toppers te maken. De leeftijd van de deelnemers in de hoofdgroepen was nog nooit zo laag als deze editie. Veel Aziatische jongens in een - soms nog iets te ruim zittend - pak. Dat was ooit wel anders. In de Challenger-groep zat het Argentijnse wonderkind Faustino Oro, 12 jaar oud en binnenkort de jongste grootmeester ooit. Hij ziet er ook

uit als een wonderkind, met dat bolle ronde hoofd en die grote zwarte bril. Hij kan nog nauwelijks met zijn benen bij de grond, maar heeft al een keer een blitz-partij gewonnen van Magnus Carlsen. Brrr... In diezelfde groep zag ik Eline Roebers (19 jaar) worstelen met de voormalige grootheid Vasily Ivantsjoek. De oude vos won.

Faustino deed het erg goed in deze groep, voor Eline viel het niet mee. Haar zusje Bregje (14 jaar) is trouwens ook een groot talent. Ze speelde in Wijk aan Zee mee in groep 6, veel te laag volgens onze Geurt, die van haar een pak slaag kreeg. Ze won deze groep ongeslagen. Geurt krijgt het wel voor zijn kiezen met jonge meisjes, in de competitie kreeg hij onlangs in Haarlem al een meisje van negen tegen zich. Ik heb daar nog een foto van gemaakt, een beetje stiekem, want voor je het weet wordt je verdacht van kinderporno.

Vrijdagavond maakten we in De Moriaan onze consumptiebonnen op en dronken we nog een paar Straffe Hendriksen in café De Zon. Echt gezond is het niet, zo'n toernooi. Zaterdag en zondag speelden we in een strandtent, Beachclub SunSea (foto links). Dat beviel goed, want de zon scheen, we hadden eindelijk een keer de ruimte en we keken uit op het strand en de zee.

Met een resultaat van 3 uit 6 eindigde

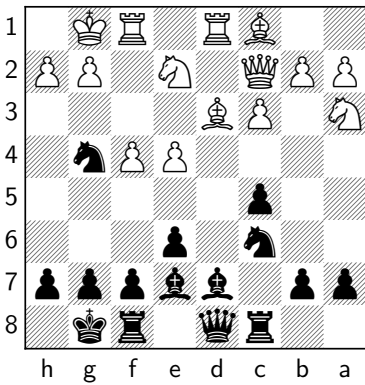
ik ten slotte in mijn comfort zone van naamloze middenmoters. Met een gedeelde 13e plek en een TPR van 1845 was ik niet ontevreden. Winnaar werd Jouke Algra, voor Peter Boel en Benno de Jongh.

Mijn TPR had ik vooral te danken aan de winst op René Nijland (1984).

Benno de Jongh (l) en Peter Boel (r), 3e ronde. Boel won, maar verloor in de 6e ronde van Algra

Helaas kan ik de hele partij niet geven omdat ik mijn bril en notatieboekje ergens in Wijk aan Zee heb laten liggen en het einde wat chaotisch was, mede door tijdnoed. De winst begon met de volgende zetten: ik viel met 13... ♘g4 de loper op e3 aan, waarop 14. ♙c1 volgde. Ik zag nu visioenen opdoemen van open lijnen en diagonalen (zie diagram):

14... ♖b4! 15. cxb4 cxb4 16. ♘c4 b5 17. b3 bxc4 18. ♙xc4 ♙c5+! 19. ♘d4 ♜b6 20. ♜d3 ♝cd8 21. ♙h1 ♙c8 etc. met groot voordeel.

Appverslag DRL II - Zugzwang

Door Rick van der Toorn e.a.

Timo: Als je in een poule van zeven teams je seizoen begint met drie nederlagen, kun je het degradatiespook in de verte al ontwaren. Toen ik voor mijn invalbeurt in het zaterdag-Tweede (tegen een club die Zugzwang heette) enige appjes kon lezen met de strekking dat er nu echt gewonnen moest worden, was ik dan ook niet verbaasd.

Timo: Die zevende februari in Ypenburg – bij Den Haag – was Rick als eerste klaar met zijn partij en hij begon meteen de thuisgebleven deeltijd-captain Simon T op de hoogte te houden van de ontwikkelingen. Een paar uur later in de auto terug naar huis, toen ik Ricks appjes en de reacties

erop had ontdekt en voorlas aan de grinnikende Leon, Almer en Nikos, dacht ik: dat is al bijna een wedstrijdverslag. Later zorgde iemand anders ook nog voor een unieke ontknoping. Het appverslag – met wat kleine edits – volgt nu.

[11:26] *Simon:* Succes jongens!

[15:48] *Simon:* Zijn er al uitslagen?

[16:10] *Rick:* Ik ben net klaar. Ik mocht lekker aanvallen op de koningsvleugel en ik heb gewonnen.

[16:11] *Rick:* Leon staat een paard voor en staat dus heel goed. 2T en 5p en hij heeft dus dan nog een extra paard.

[16:11] *Rick*: Timo staat 3 pionnen achter en dus moeilijk.

[16:12] *Rick*: De rest qua materiaal gelijk of met kleine verschillen. Almer heeft een mooie vrijpion op d6 en een loper op c7 die die pion beschermt.

[16:13] *Rick*: Tegenstander van Nikos heeft een stuk meer ruimte, maar Nikos is volgens mij goed bezig met ontfutselen van zijn eigen stukken.

[16:24] *Rick*: Best veel veranderd. Kan natuurlijk ook goed zijn dat ik het eerst niet goed zag haha. Maar Leon is zijn extra paard kwijt. Ik zag al een tricky pin, ik denk dat die daar voor gevallen is. Maar staat nog wel een vrijpion voor in een toreneindspel. Volgens mij heeft René [de K] in extreme tijdnood een kwaliteit weggegeven. Almer is in een superscherpe positie. Ik denk daar wel een decisive result voor een van beide kanten. Henk [van L] heeft volgens mij van een gelijk toreneindspel met 5 pionnen voor elkaar gekregen om een vrijpion te maken. Nogmaals mijn snelle blik elke keer. Dus neem het met een korreltje zout. Maar dan kan je thuis wel meelevén. ;)

[16:30] *Rick*: René gelijk! Misschien niet goed gezien of knap gered. Nikos is mooi teruggekomen naar mijn mening. Ik vind Timo ook knap spelen, maar staat nog steeds twee pionnen, waarvan 1 gevaarlijke achter. En ik

heb het idee dat Almer goed bezig is.

[16:32] *Simon*: Lekker beziggg.

[16:33] *Simon*: Dus 0.5 - 1.5 nu?

[16:34] *Rick*: Chips nee René had verloren. My bad sorry.

[16:34] *Simon*: Vooral René's bad. ☹

[16:34] *Rick*: Zijn tegenstander keek heel sip. Dus dat bracht mij van mijn stuk.

[16:36] *Rick*: Ik heb even goed naar Jesse zijn bord gekeken. Helaas staan zijn toren en loper echt heel moeilijk.

[16:39] *Simon*: Kom op jongens!!!

[16:42] *Rick*: 2-3 voor. Jesse verliest, Almer en Leon winnen!

[16:46] *Simon*: Ooeeh nice.

[16:46] *Simon*: Almer op bord 1!

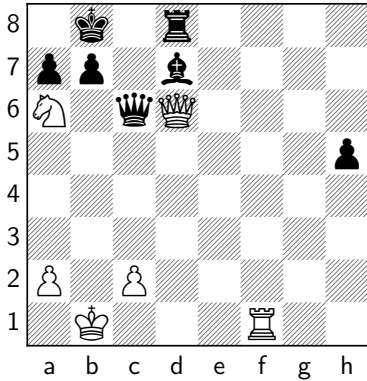
[16:58] *Rick*: Geniale situatie. Timo heeft zich teruggevochten naar een perpetual. En kan nu zijn klok naar beneden laten tikken van een uur op afwachting van de anderen. Zie ik gebeuren. Dus vanaf nu leg ik ook even mijn mobiel weg om ook geen schijn van dingen te laten zijn.

[16:59] *Simon*: Hahah nice!!

[17:03] *Rick*: WHUT

[17:04] *Rick*: Timo herhaalde een keer maar zijn tegenstander wilde geen

perpetual en daarom was het mat in 1! 2-4

44... ♖c8?? 45. ♔b8#

[17:05] *Simon*: Wowww.

[17:14] *Simon*: Goede kans op het laatste halfje? Met de laatste update lijkt me dat wel?

[17:23] *Almer*: 5-2

[17:24] *Almer*: Waarschijnlijk wordt

het 5-3.

[17:24] *Almer*: Van de 0 af!

[17:26] *Simon*: Klasse mannen.

[17:27] *Rick*: Yes 🍊. Nikos heeft gewonnen. Henk staat verloren. Die vrijpion was lastig te gebruiken en zijn tegenstander had ook goede dingen zoals meerderheid op de koningsvleugel.

[17:29] *Almer*: Henk vecht door en heeft mss nog remisekansen.

[17:30] *Almer*: Toch niet...

[19:04] *Arjan*: Mooi verslag! Good game!!!

[21:02, 08-02-2026] *Arjan*: Ook schaaknieuws van mijn kant. We hebben er thuis een dame bij! De promotie verliep goed en ze heet Jana. 😎 Voorlopig ga ik stukken ontwikkelen en voor een rustige, goed te verdedigen stelling. Zie jullie weer over een tijdje aan de Boorstraat.

Eindspelrubriek

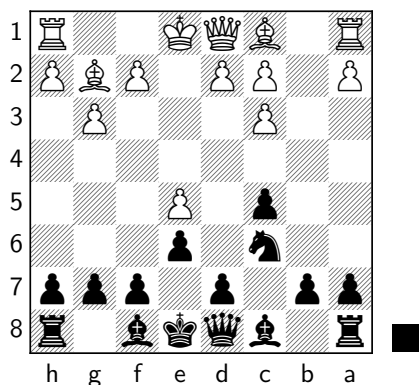
Aflevering 13 - Afwickelen

Door Roel de Lange

Ogenschijnlijk simpel

Als je beter staat, is er geen noodzaak om het karakter van de stelling te veranderen (bijvoorbeeld door en ‘mooi’ kwaliteitsoffer, of een ‘creatieve’ paardzet). Hou het nuchter, en speel de stelling rustig uit.

Richard Reti
 Akiba Rubinstein

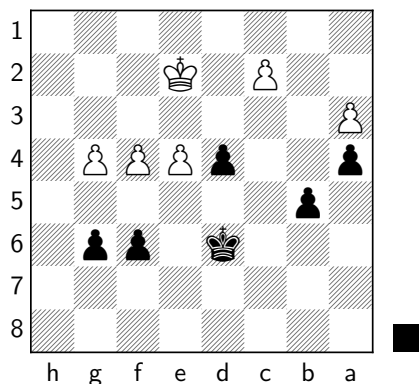

Gothenburg 1920, 7e ronde 10 augustus 1920¹, stelling na **7. bxc3**

Boris Gelfand schrijft in zijn *Technical Decision Making in Chess*² met enige ironie: ‘Now all black needs to do is to exchange all the pieces and

win the pawn ending!’ (p. 15). Om vervolgens nog 12 pagina’s analyse te wijden aan de manier waarop Rubinstein het punt binnenhaalt. Helemaal rechtlijnig gaat dat niet, maar volgens Gelfand doet Rubinstein slechts 1 wat mindere zet. En het duurt tot zet 46 voordat inderdaad alle stukken zijn geruild.

Puzzel I

Stelling na **46. dxe4** Wat is de eenvoudigste weg naar winst? Oplossing elders in dit nummer.

Rechtstreeks van de opening naar het eindspel

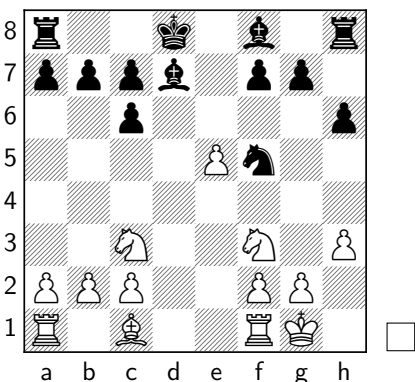
In sommige openingen is er al zoveel uitgeanalyseerd dat spelers op zet 5

¹Makkelijk te vinden op chessgames.com

²Boris Gelfand, *Technical Decision Making in Chess*, Quality Chess UK 2020, p. 15 e.v.

al weten op welk eindspel ze afkoersen. Een bijzonder voorbeeld vinden we in de Berlijnse verdediging in het Spaans (de ‘Berlin Wall’). Daar gaat het voornamelijk om de vraag of je bereid bent om ‘the Berlin Endgame’ te gaan spelen. Sommigen spreken zelfs al van de ‘eindspelvariant’ in het Spaans. Zowel met wit als met zwart wordt er in deze stelling op winst gespeeld, dat dan weer wel....

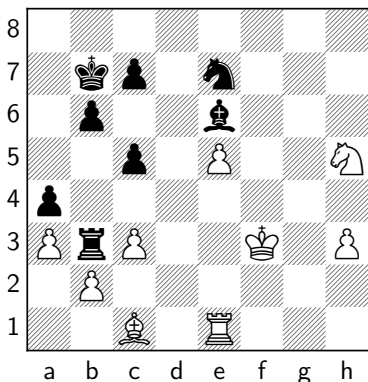
In *Nepomniachtchi* – *Vidit Gujrathi*, (Kandidatentoernooi 2024, ronde 4) kwam na de zetten **1. e4 e5 2. ♖f3 ♘c6 3. ♗b5 ♘f6** de Berlin Endgame al snel op het bord. **4. O-O ♘xe4 5. d4 ♘d6 6. ♗xc6 dxc6 7. dxe5 ♘f5 8. ♖xd8 ♗xd8 9. ♘c3 ♗d7 10. h3 h6.**

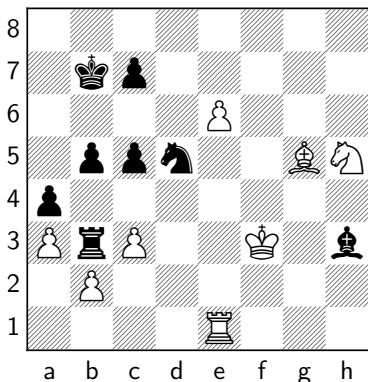
Robert Ris legt in een filmpje op YouTube uit dat de meest gangbare aanpak van deze stelling bestaat uit de zet **b3**, dan **♗b2** waardoor de

witte torens verbonden zijn, maar in de meeste gevallen zonder dat de zwarte stelling kan worden gekraakt. Nepomniachtchi komt met iets dat volgens Ris ‘een compleet nieuw plan’ is: **11. g4 ♘e7 12. ♘h2!** ‘ziet er absoluut bizar uit’ volgens Ris, maar in het vervolg blijkt dat Nepomniachtchi een uitermate diepzinnige benadering van de hele stelling heeft uitgedacht. De meerderheid op de koningsvleugel is hier de clou. Wit gaat **f4** spelen en zijn meerderheid proberen te benutten. **12... g5 13. f4! gxf4 14. ♗xf4 ♗e6 15. ♘e4 b6! 16. ♘f3 c5 17. ♘f6** en wit is klaar om zijn torens in de strijd te werpen. Maar eerst wordt de positie van de koning verbeterd. **17... ♗c8 18. ♖g2 ♖b7 19. ♖g3! a5 20. a3** (*a4* kan ook) **20... a4 21. ♗ad1 ♘c6 22. c3 ♗e7 23. ♘h4** en de zwarte torens moeten in het spel worden betrokken (Ris) **23... h5! 24. g5!** Mooie zet, maar met een klein nadeel: zwart krijgt nu controle over witte velden **24... ♗a5?!** **25. ♗de1 ♗b5 26. ♗c1** en nu? **26... c4** is een optie, dan komt de 5e rij open; maar zwart speelde **26... ♗b3 27. g6! fxg6 28. ♘xg6 ♗d8 29. ♘xe7 ♘xe7 30. ♘xh5 ♗d3 31. ♗f3 ♗xf3 32. ♖xf3**

Puzzel II

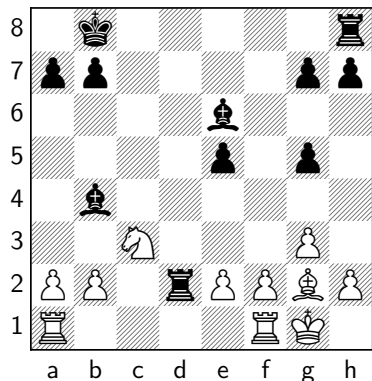
Vervolg: **32... ♖xh3 33. e6!**
b5 34. ♗g5 waar moet het
 paard heen? **34... ♘d5**

En wat is nu de beste zet voor wit?
 Oplossing elders in dit nummer.

Een ander voorbeeld, in een compleet andere opening, vinden we in *Ulf Andersson – Boris Gelfand, Tilburg 1990*.

1. ♖f3 ♘f6 2. d4 c5 3. c4 cxd4
 4. ♖xd4 e5 5. ♘c2 Wit ontwijkt het
 zg. Kasparov-gambiet dat ontstaat
 na ♘b5 d5! cxd5 ♗c5 met weder-
 zijdsse kansen 5... d5 6. cxd5 ♖xd5
 7. ♖xd5 ♘xd5 8. g3 ♘c6 9. ♗g2
 ♗e6 10. O-O O-O-O 11. ♗d2 ♖b8
 12. ♘c3 ♘db4 13. ♘xb4 ♗xb4
 14. ♗g5 f6 15. ♗xc6 fxg5 16. ♗g2
 ♗d2 en 'a very nice endgame' voor
 zwart.³ Zwart won in 36 zetten.

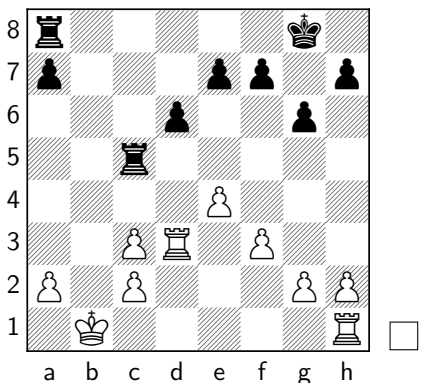
Ook in de Drakenvariant van het Si-
 ciliaans zijn er mogelijkheden om vrij
 direct naar een eindspel af te wikke-
 len. Anish Giri geeft in zijn boek over

³Volgens Nicolai V. Pedersen, *Play the Benko Gambit*, Londen: Gloucester Publishers 2011, p. 169. Bijzonder, want Gelfand speelde in deze partij helemaal geen Benko Gambiet, maar een soort Anti-Benoni Engels.

⁴Anish Giri, *The Dragon Sicilian*, Alkmaar: New in Chess 2022, p. 25-26.

de Draak⁴ het volgende voorbeeld:

Na 1. e4 c5 2. ♘f3 d6 3. d4 cxd4
 4. ♘xd4 ♘f6 5. ♘c3 g6 6. ♙e3
 ♙g7 7. f3 O-O 8. ♖d2 ♘c6 9. ♙c4
 ♘xd4 10. ♙xd4 ♙e6 11. ♙b3 ♖a5
 12. O-O-O b5 13. ♙b1 b4 14. ♘d5
 ♙xd5 15. ♙xd5 ♘xd5 16. ♙xg7
 ♘c3+!! – de uitroepetekens zijn van
 Giri – 17. ♙xc3 bxc3 18. ♖xc3
 ♖xc3 19. bxc3 ♖fc8 20. ♖d3 ♖c5
 zijn we in een toreneindspel beland.

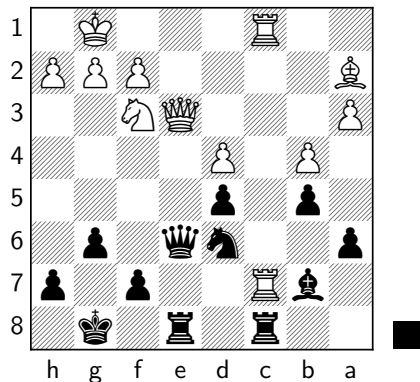

‘The beautiful Dragon pawn structure is made for such an endgame’, schrijft Giri (p. 26), en hij vertelt ook hoe we dit met zwart moeten aanpakken. Probeer de damevleugel onder druk te zetten en te houden, en daarna op de koningsvleugel op te rukken. Dat kan met ...f5 maar Giri vindt een aanpak met ...f6 en dan ...♙f7, ...g6–g5, ...h7–h5 en, uiteindelijk, g5–g4 ‘more aesthetically pleasing’.

‘Gewoon’ afwikkelen

Puzzel III is een heel gewoon voorbeeld uit de interne competitie van de Rode Loper:

Puzzel III

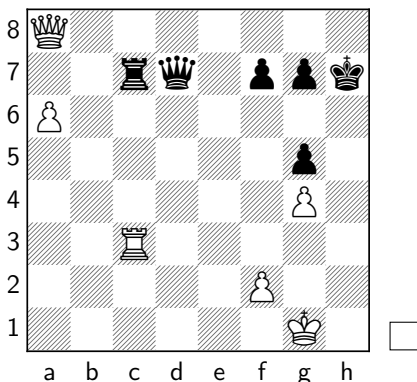
Zwart staat iets beter, kan hij afwikkelen naar een gunstiger eindspel? Antwoord elders in dit nummer.

Verstandig afwikkelen

WK rapid ronde 5, Samarkand 26.12.2023. Stelling na 38... ♙h7:

Stelling 1

□ Dubov
 ■ Aravindh

Wit staat gewonnen, maar let op hoe hij dit verzilvert:

39. ♖h3+ ♕g6 40. ♖e4 f5 en nu is de vraag ‘dames ruilen of niet?’. Dubovs aanpak is heel leerzaam, en combineert verschillende thema’s die we in de aflevering over toren-eindspelen hebben gezien: 41. ♖xf5 ♖xf5 42. gxf5 ♕xf5 43. ♖a3 natuurlijk 43... ♖a7 44. ♕g2 ♕f6 45. ♕g3 ♕g6 46. ♕g4 ♕f6 47. ♖a5 g6 48. ♖a3 ♕f7 49. ♕xg5 ♕g7 50. ♖a4 ♕h7 51. ♕f6 1:0

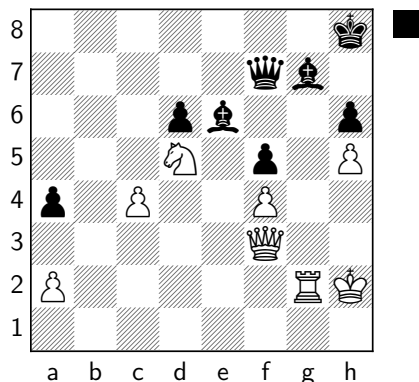
Extra mooi afwickelen

Maxime Vachier-Lagrave – Fabiano Caruana, Finale Grand Chess Tour 2025, 1e rapidpartij 3 oktober 2025:

in gewonnen stelling gaat MVL geen mat geven, maar offert hij zijn materiaalvoorsprong waarna het pionnen-eindspel op 1 tempo gewonnen is voor wit, die net eerder op het veld b4 aankomt.

Stelling 2

□ Vachier-Lagrave
 ■ Caruana

Caruana speelde 49... ♖a7 en er volgde 50. ♖e3! ♖f7 51. ♖f3 ♖a7 en nu niet het logische ♖g6 maar 52. ♖g3 ♕xd5 53. cxd5 ♖d4 gevolgd door het fantastische 54. a3!! ♕g8 55. ♖xg7!! ♖xg7 56. ♖xg7! ♕xg7 57. ♕g3 ♕f7 58. ♕f3 ♕e7 59. ♕e3 ♕d7 60. ♕d4 ♕c7 61. ♕c4 ♕b6 62. ♕b4 1:0. Schitterend.

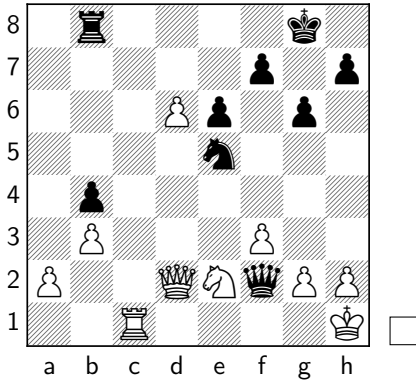
Even verrassend is Anand Viswanathan – Maxime Vachier-Lagrave, Stavanger 2022.⁵ Stelling na 28...

⁵Sam Shankland, *Converting an Extra Pawn*, Glasgow: Quaalty Chess 2025, p. 67 e.v.

♘e5:

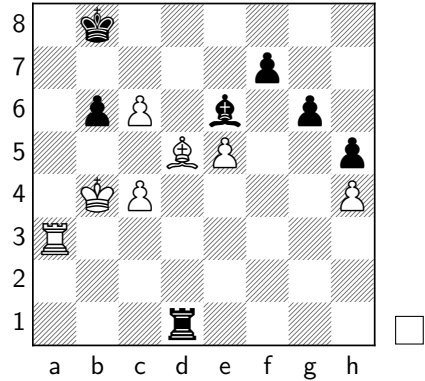
Stelling 3

□ Anand
 ■ Vachier-Lagrave

29. h3! wit maakt eerst een luchtgaatje voor zijn koning. Hij had ook *29. ♖d1?!* kunnen spelen, maar na *29... ♜c8!!* moet dan toch *30. h3* volgen. **29... ♜b5** **30. f4!** ♘d7 **31. ♗d4** (!) dreigt mat met ♜c8 **31... ♗xd4** **32. ♘xd4 ♜d5** **33. ♘c6!** ♜xd6 **34. ♘xb4 e5** **35. fxe5 ♘xe5** **36. ♜c5 ♜d1+** **37. ♗h2 f6** **38. a4 ♜b1** **39. ♜c3 ♜a1** **40. ♜c7** (40. ♘c2 ♜a2 41. ♗g3 kwam ook in aanmerking) **1 : 0**

**Ongelukkig afwickelen
 Puzzel IV**

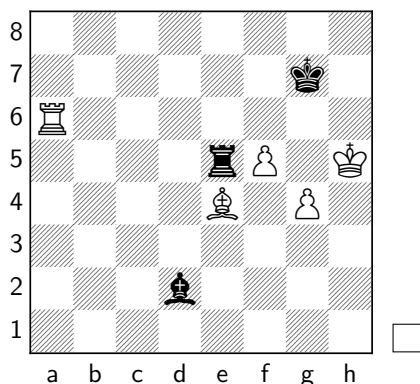
Er volgde **50. ♗xe6 ♜b1**. Wat is nu de beste zet voor wit? Oplossing elders in dit nummer.

Shankland – Naroditsky, San Francisco 2008, te vinden in Sam Shankland, *Theoretical Rook Endgames*.⁶ Twee goed bevriende en hier nog heel jonge spelers, die afwickelen naar een toreneindspel waarbij ze allebei nog niet goed de weg weten. Heel instructief.

⁶Quality Chess 2023, p. 32 e.v.

Stelling 4

□ Shankland
 ■ Naroditsky

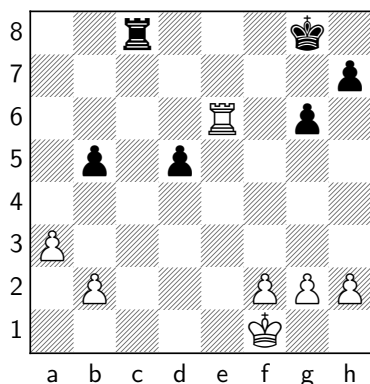
Wit staat met zijn twee pionnen natuurlijk duidelijk beter, maar het is allesbehalve makkelijk gewonnen. Het best kon wit zijn loper via d3 en c4 naar veld e6 overbrengen, zoals Shankland ook aangeeft.

Vervolg: **61. ♖a7+** ‘Een stap in de verkeerde richting’ schrijft Shankland. Hij dacht dat het toreneindspel makkelijk gewonnen zou zijn. Dat bleek anders te liggen. **61... ♜f6** **62. g5** met een vraaagteken van Shankland zelf. **62... ♗xg5** **63. ♖a6+ ♜f7** **64. ♜xg5 ♖xe4** en er is een voor zwart verdedigbare versie ontstaan van een toreneindspel met pluspion. Zwart moet zorgen dat hij op de juiste momenten afwisselt van verdedigen ‘van achteren’ naar verdedigen ‘van opzij’, d.w.z. vanaf de ‘lange

kant’. Je zet dan de koning aan de ‘korte kant’ (waar de afstand van de vrijpion tot de rand van het bord het kleinst is) en de toren bij voorkeur – maar wel op het juiste moment! – aan de lange kant. **65. ♖a7+ ♜g8!** voorbeeldig **66. ♜f6 ♖f4** **67. ♖a8+ ♜h7** **68. ♖f8 ♖f1** maar hier was **68... ♖a4** aangewezen, om van opzij schaak te blijven geven. De minder goede keus van wit om af te wikkelen naar dit toreneindspel blijft nu onbestraft. **69. ♜e7! ♖e1+** **70. ♜f7 ♖a1** **71. ♖e8!** de stelling is volgens Shankland nog steeds niet gewonnen voor wit, maar de verdediging is voor zwart nu wel moeilijker. **71... ♖a7+** **72. ♜f6 ♖a6+** **73. ♖e6 ♖a1** **74. ♜f7 ♖a7+** **75. ♖e7 ♖a8 (!)** **76. ♜f6+ ♜g8 (?)** **77. ♜g6! ♜f8** **78. ♖b7! ♜g8** **79. f6 ♖c8** **80. ♖g7+ ♜f8** **81. ♖h7!** **1:0**

Stelling 5

Pastar
 Holzke

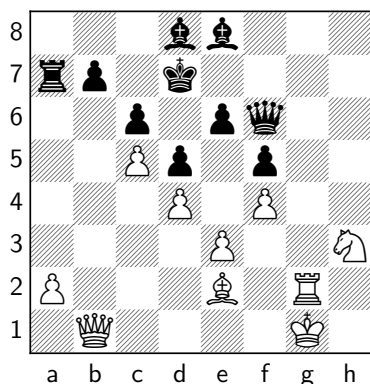
Kijk wat er gebeurt als je te nonchalant afwikkelt: Tata Steel tienkamp groep 1A ronde 4, 22 januari 2024. Stelling na zet 32. ♖×e6

Zwart, met nog meer dan genoeg bedenktijd, kan hier eenvoudig 32... ♜f7 spelen en dan is er weinig aan de hand. Hij liet zich echter 32... ♖c1 ontglippen en dat is een lelijke. Dat is ongelukkig afwikkelen: 33. ♖e1 ♖c2 34. ♖e2 ♖c1 35. ♖e1 ♖c2 36. b4! ♜f7 37. ♖e5 ♖d2 38. ♜e1 ♖d4 39. ♜e2 en wit staat gewonnen. Zwart kan niet verhinderen dat de witte toren de pion op b5 gaat slaan. 39... ♜f6 40. f4 de directe aanpak; 40. ♖e8 was ook een optie 40... h6 41. g3 wit begint te aarzelen 41... g5 42. h4? gxf4 43. gxf4 ♖xf4 44. ♖xd5 ♖xh4 45. ♖xb5 ein-

delijk is die pion er af, maar de prijs is te hoog, de stelling is weer gelijk en zwart hoeft dit eindspel niet te verliezen 45... ♖h2 46. ♜f1 en na 46... ♖a2 gaat ook de h-pion lopen 47. ♖a5 h5 48. a4 h4 49. b5 h3 50. ♜g1 ♖g2 51. ♜h1 ♖b2 de *engine* geeft hier vrolijk 0.0 maar de spelers gaan nog even door. Kijk en huiver 52. ♖a8 ♜g6 53. ♖b8 ♜g5 54. b6 ♜g4 55. ♖g8 ♜h4 56. a5 ♖b5 57. ♜g1 ♖b2 58. ♖c8 op weg naar een Lucena? 58... ♖b1 59. ♜f2 ♖b2 60. ♜e3 h2? 61. ♖h8! ♜g3 62. ♖xh2 ♜xh2 anders loopt een van de pionnen zeker door 63. ♜d4 ♖b5 64. ♜c4 ♖xa5 65. b7 ♖a4 66. ♜b3 ♖e4 en wit mag het eindspel D-T gaan proberen te winnen. 67. b8D+ en nu moet wit in ten hoogste 50 zetten de toren zien te slaan of mat geven. Dat lukte uiteindelijk net niet (remise na 118 zetten).

Stelling 6

Gelfand
 Praggnanandhaa

Een soortgelijk voorbeeld: FIDE Grand Swiss, Samarkand 2025, 3e ronde, stelling na 49. $\text{♞}\times\text{h3}$

De stelling is – al een tijdje – heel spannend, maar in dynamisch evenwicht. Misschien was er tijdnood. Het vervolg: 49... $\text{♞}\text{h4}$ 50. $\text{♞}\text{g5}$ $\text{♜}\text{h5}$ 51. $\text{♜}\times\text{h5}$ $\text{♞}\times\text{h5}$ 52. $\text{♞}\text{h2}$ $\text{♞}\text{g4}$ 53. $\text{♞}\text{g2}$ $\text{♞}\text{h5}$ 54. $\text{♞}\text{h2}$ $\text{♞}\text{g4}$ 55. $\text{♞}\text{f2}$ (!) Niet een echte fout, maar wit gaat de remise uit de weg, terwijl enig soort winstkans niet in zicht is 55... $\text{♜}\times\text{g5}$ 56. $\text{f}\times\text{g5}$ e5! zwart pakt zijn praktische kans; verleidelijk was ook 56... $\text{♞}\times\text{g5}$ (zou misschien door menig clubschaker ook wel gespeeld zijn) maar dat loopt stuk op 57. $\text{♞}\text{h7!}$ $\text{♞}\text{e8}$ 58. a4! en wit staat gewel-

dig. Uit deze variant blijkt de belangrijkste pointe van 56... e5: het scheppen van een vluchtveld (veld e6) voor de koning 57. $\text{♞}\text{g2}$ $\text{♞}\text{h4}$ 58. $\text{♞}\text{g1}$ $\text{♞}\text{h3}$ 59. $\text{♞}\text{e1}$ $\text{♞}\text{a3}$ 60. $\text{♞}\text{g3}$ (? dit blijkt een heel ongelukkige zet; nodig was 60. g6! waarna het nog steeds spannend is) 60... $\text{♞}\text{h4}$ 61. $\text{♞}\text{f2}$ f4! (daarom was $\text{♞}\text{g3}$ ongelukkig; het is nu meteen ook wel helemaal uit) 62. $\text{♞}\text{g2}$ $\text{♞}\times\text{f2}$ 63. $\text{♞}\times\text{f2}$ $\text{f}\times\text{e3}$ 64. $\text{♞}\text{f3}$ e2 65. $\text{♞}\text{f2}$ $\text{♞}\text{e3!}$ 0 : 1

Na 66. $\text{♞}\times\text{e3}$ e1 ♞ zou er een dame tegen toren eindspel ontstaan dat deze keer niet moeilijk is, omdat zwart na 67. $\text{♞}\text{f3}$ meteen 67... exd4 heeft.

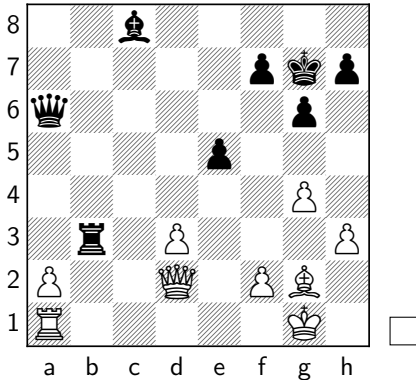
Conversie door de overgrootmeester

Sam Shankland bespreekt in zijn boek *Converting an Extra Pawn*⁷ onder andere de volgende partij, Baden-Baden 2019, stelling na 26... $\text{♜}\times\text{c8}$:

⁷Glasgow: Quality Chess 2025.

Stelling 7

- Carlsen
- Vachier-Lagrave

Carlsen heeft een pionoffer geaccepteerd, maar hoe nu afwickelen? Shankland bespreekt 27. ♙f1 ('te passief'), 27. $d4$ (met een ?), 27. ♚c2 (wordt beantwoord met 27... ♙e6), en de computerzet 27. ♚c1 ('!?!'). De witspeler doet het echter anders. Vervolg: 27. ♜c1 (!!) de 'menselijke' zet, die een paar zetten verderop tatische pointes blijkt te bezitten die tot een gewonnen eindspel leiden. Kijk mee: 27... ♜xd3 28. ♚e2 ♙e6 29. ♚xe5+ ♝g8 30. ♜b1 (!) 30... ♜d8 31. ♜b8 ♜xb8 32. ♚xb8+ ♝g7 33. ♙d5 (!!) 33... ♙xd5 34. ♚e5+ Dit eindspel is volgens Shankland gewonnen ('90% winstkans') terwijl de computer de stelling als min of meer gelijk beoordeelt. 'Misleidend', schrijft Shankland, 'en dat is nog zacht uitge-

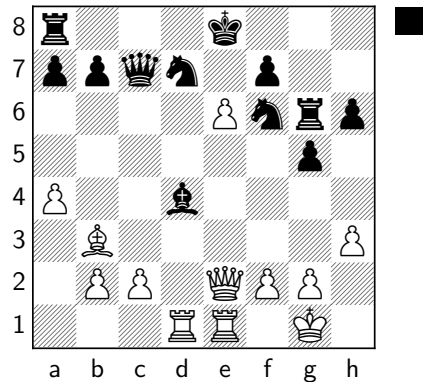
drukt' (p. 137). De beste kans voor zwart is nu 34... ♝g8 , maar Vachier-Lagrave deed het anders: 34... f6 en dat wordt hard afgestraft: 35. ♚xd5 h5 36. $\text{g}\times\text{h5}$ $\text{g}\times\text{h5}$ 37. ♚d7+ (!) 37... ♝g6 38. a4 'Just like that, it's all over. The pawn is moving.' 38... ♚e2 39. ♚d5 f5 40. a5 f4 41. ♝g2 ♝h6 42. ♚f5 ♚c4 43. ♝f3 1:0

Een brilliancy

Tenslotte een juweeltje op het gebied van afwickelen. WK rapid ronde 5, Samarkand 26.12.2023. Stelling na een van beide kanten scherp, origineel en briljant potje, wits laatste zet was 20. $\text{d}\times\text{e6}$:

Stelling 8

- Cheparinov
- Rapport

De meeste schakers zouden hier vermoedelijk een stuk aan de aanval hebben onttrokken door bijvoorbeeld

20... ♔e5 of – nog iets logischer en sterker – 20... ♖c5. Rapport zag het anders en deed **20... ♔xf2**. Niet de beste, to put it mildly, en het werd als volgt afgestraft: **21. ♖xf2 ♖c5** **22. exf7 ♖f8** **23. ♖f5!** Er hangt een toren, maar er dreigt ook nog

iets anders **23... ♖g7** **24. ♖e8! ♖xe8** **25. ♖xf6!!** En zwart gaf op. Op 25... ♖xf6 volgt 26. fxe8♖!! ♖h7 27. ♖xc7 ♖xb3 28. cxb3 ♖c6 29. ♖b5 a6 30. ♖d6 en wit heeft een gewonnen eindspel. Dat is nog eens afwikkelen!

Schaken aan de Copacabana

Door ...

Met enige spanning kwamen we na een lange reisdag 's nachts aan in Rio de Janeiro. De verhalen over onveiligheid hadden we natuurlijk gehoord, maar al snel maakten die plaats voor verwondering. Rio is een indrukwekkende stad, spectaculair gelegen tussen groene bergtoppen en de Atlantische Oceaan, met als letterlijk hoogtepunt het wereldwonder Cristo Redentor die zijn armen beschermend over de miljoenenstad uitstrekt.

Christo Redentor

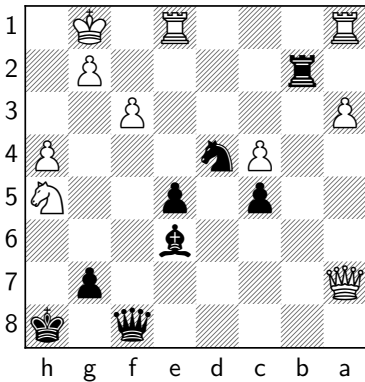
Overdag bruist de stad van energie, en zodra de zon zakt vullen muziek, dans en gelach de straten - Brazilianen lijken ieder moment aan te grijpen om het leven te vieren. Hoewel de stad enorm veel te bieden heeft, kun je jezelf al prima vermaken door simpelweg over de Copacabana te slenteren. Langs de beroemde zwart-witte boulevard zie je voetballende tieners, fanatieke beach tennissers en verkopers die alles aanbieden van kokosnoten tot ijsskoude caipirinha's. Tussen die sportende locals, muziek en levendige strandcultuur viel mijn oog op iets bekends: schaakborden. Voor 10 reaal, omgerekend zo'n €1,50, kun je het opnemen tegen een lokale speler - een uitdaging die ik uiteraard niet kon weigeren! Als trotse Rode Loper voelde ik bovendien de plicht om ook hier, aan de andere kant van de oceaan, de eer van onze club hoog te houden.

Ik kreeg zwart en de partij ontstond uit een Caro-Kann die ongeveer zo ging:

1. e4 c6 2. $\text{\textcircled{d}}$ c3 d5 3. d4 dxe4
4. $\text{\textcircled{d}}$ x e4 $\text{\textcircled{d}}$ f6 5. $\text{\textcircled{d}}$ g3 h5 6. h4 $\text{\textcircled{d}}$ bd7
7. $\text{\textcircled{d}}$ f3 e6 8. $\text{\textcircled{h}}$ g5 $\text{\textcircled{h}}$ e7

Waar ik niet heel lekker uit de ope-

ning kwam, besloot ik een kwaliteit te geven in ruil voor activiteit. Dat bleek een goede beslissing; mijn toren kon via $b8$ zijn dame op $b7$ aanvallen en nadat hij de pion op $a7$ sloeg, kon de toren binnendringen op de tweede rij. Een tegenaanval met $\text{♖} \times h5$ bleek niet voldoende, want na $\text{♔} f8$ was alles verdedigd. Na $f3$ volgde het hoogtepunt van de partij (diagram).

Het torenoffer op $g2$ opende de koningsstelling volledig; de verdediging van mijn tegenstander bleek onhoudbaar en zijn stelling stortte snel in elkaar. Met trots kan ik bij deze melden dat de eer van De Rode Loper overtuigend is verdedigd op Braziliaans grondgebied! Mijn tegenstander

nam het sportief op; wellicht had de Braziliaanse zon (of een caipirinha) hem iets minder scherp gemaakt.

Inmiddels hebben we Rio verlaten en reizen we verder door Brazilië, maar deze strandpartij zal me lang bijblijven. Schaken blijkt immers een universele taal: of je nu in een clubgebouw zit of met je voeten in het zand, 9.500 kilometer van huis - 64 velden blijven overal hetzelfde!

Schach im Freien - Rome

Scacchi all'aperto

Door Kees Volkers

Zo te zien wordt er niet echt geschaakt op de foto. Zo staan de stukken als René de Ruiter na een blunder met zijn vuist op het bord heeft geslagen. Ik ben hier in een vertrekhal van de luchthaven Rome Fiumicino. Onlangs waren we daar een weekje: drie dagen Rome en drie dagen Napels. Voor hen die van plan zijn ook nog eens zoiets te doen: stap in Rome op de hop on hop off-bus om in één dag de verplichte highlights af te tik-

ken (net als die 48 miljoen andere toeristen die Rome jaarlijks bezoeken) en ga dan zo snel mogelijk door naar Napels: veel mooier, leuker, authentieker (en goedkoper) dan Rome.

We boekten een vliegticket voor 175 euro pp. Geen geld. Wat na het apart betalen voor zowel de rumbage als het reserveren van de stoelen, de SMS-service en administratiekosten uit kwam op een totaalbedrag van 1008,45. Ik wil niet zeuren, vliegen

is sowieso te goedkoop, toch merkte ik naast gelatenheid een lichte wrevel toen ik het bedrag overmaakte.

Maar dit terzijde. Belangrijker is de vraag 'Is Italië een schaakland?' Er is natuurlijk een Italiaanse opening. En ze hebben Fabiano Caruana. Helaas is dat maar een halve Italiaan. Hij werd in 1992 geboren in Miami, leerde schaken in New York en heeft een dubbele nationaliteit: Amerikaans en Italiaans. Hij schijnt tegenwoordig te wonen in het Zwitserse Lugano, het Italiaans sprekende deel van Zwitserland. Dat wel. Maar hij is meervoudig nationaal kampioen van de VS en komt bij olympiades ook uit voor dat land. Maar de Italianen zijn vast trots op hem. Als we naar de statistieken kijken dan tellen de schaakbonden van Italië en Nederland ongeveer evenveel clubs (ca. 400) en schakende leden (zo'n 20.000). Maar Italië heeft ruim drie keer zo veel inwoners als Nederland (59 miljoen tegen 18 miljoen). Nederland is dus wel meer een schaakland dan Italië. Je hoeft echter geen lid te zijn van een schaakclub om te schaken. Chess.com houdt een ranglijst bij van het aantal geregistreerde online schakers per land. Italië staat 13e met 289.000 schakers, Nederland 22e met 146.000. Ook hier komt ons land, gemeten aan het aantal inwoners, toch sterker naar voren dan de laars. Het spel op het vliegveld was het enige teken van schaak-

leven dat ik in die week in Italië heb meegekregen. En dat was al op de terugweg. Dat zegt natuurlijk niet zo veel, want ik was ongetwijfeld op de verkeerde plekken. Was ik bijvoorbeeld toevallig in Marostica geweest, dan had ik er waarschijnlijk heel anders over gedacht. Marostica is een stadje in de provincie Vicenza, Noord Italië, beetje in de binnenlanden onder Venetië. Midden in het stadje ligt een plein met het grootste openlucht schaakbord ter wereld. Het plein is zelfs vernoemd naar het schaakbord: de Piazza degli Scacchi.

Scacchi all'aperto superiore

Eens in de twee jaar wordt hier een levend schaakspel opgevoerd, de Partita a Scacchi di Marostica. Dus zoiets als in de Nederlandse film 'De Koningin', maar dan anders. Behalve de levende stukken doen 600 gekostumeerde acteurs mee aan het spektakel. Dat wordt opgevoerd voor 3500

toeschouwers tegen de achtergrond van een middeleeuwse burcht. Het verhaal speelt zich af in de 15e eeuw en vertelt van ridders die strijden om de hand van kasteel dochter Lionora.

Centraal in het stuk staat de schaakpartij, die zal beslissen over het lot van Lionora. Eerstvolgende voorstelling september 2026. Zie www.marosticascacchi.it. Ook voor plaatjes.

Oplossingen Rode Lopers combineren

Aflevering 57 - Puzzels op p. 20

Door Peter Das.

Stelling 1

Arnold van Gelder
 Jaap-Hein Vrugink

Interne DRL, 8 oktober 2025

Arnold heeft in deze stelling zojuist sportief **gxh4** gespeeld om Jaap-Hein het mooiste mat te gunnen. Jaap-Hein illustreert waarom het belangrijk is en blijft om tactische oefeningen te doen. Hij mist **1... ♖xh4**
2. ♗xh4 ♜h6# Arnold wint de partij alsnog en mag weer een schwindel beschrijven op zijn lange lijst. De schandaligste sinds 2008 als ik hem goed begrepen heb.

Stelling 2

Jesse van den Hof
 Jorn van Beek

SOS-competitie, 14 januari 2026

Je kunt je afvragen of deze manoeuvre nog onder de noemer tactiek valt. De Stappenmethode zou weliswaar over tactische aanvalswapens spreken door er labels als ‘tweevoudige aanval’ (dame en toren op de g-pion) en ‘penning’ op te plakken. Toch ont-

breekt het een beetje aan materiaaloffers, wat er eigenlijk wel bij hoort. Maar goed, deze discussie is al eens gevoerd in de rubriek. Niet elke tactische manoeuvre is een goede puzzel voor in een combinatierubriek en niet elke puzzel in een combinatierubriek is altijd een 100% tactische manoeuvre. Ter zake: zwart heeft net zijn g-pion in de steek gelaten door zijn dame van *f8* naar *c8* te spelen. Wit zet een tweevoudige aanval in met **1. ♜f7** De dame keert van haar schreden terug **1... ♖g8** en krijgt van de koning en de pion een verwijtend “waarom loop je nou v*****e weg?” naar haar hoofd geslingerd als het een levend schaakspel was geweest. **2. ♖f5+ ♗h8** **3. ♜f8** De dame kan haar fout niet meer herstellen en verdwijnt van het bord.

Stelling 3

Hendrik Aldenberg
 Laurens Pollmann

Interne DRL, 4 februari 2026

1. ♖xc6+ bxc6 2. ♗c5+ waarna de toren op f2 van het bord verdwijnt en wit het met twee pluspionnen zou moeten kunnen winnen. Opmerkelijk genoeg wijkt de partij op de liveborden hier echter af van de partij zoals die in de uitslagendatabase terecht is gekomen. Dat wil zeggen, de tekstzetten komen van de liveborden, maar in de partij in de database werd de zwarte looper met rust gelaten en speelde wit meteen 1. ♗c5+?? Waarna 1... ♖xc7 2. ♗xf2 ♗c3# volgde. Dit illustreert waarom wit inderdaad eerst de looper van het bord had moeten slaan, zoals in de tekstzet.

Stelling 4

Klaas Veldhuijsen
 Henk van Lingen

Tata Steel Chess, 31 januari 2026

Henk over de aanloop naar deze stelling: “met nog 2 minuten op de klok tot de 40-zettencontrole (Klaas nog zeker een half uur) speelde ik nonchalant Dd7. Schijnbaar om een pionnetje te dekken en in de hoop dat hij de dreiging tot Houdini act zou

missen. Dat deed hij inderdaad. Hij speelde Lc3. Mijn volgende zet kwam als donderslag bij heldere hemel voor hem. 1... ♗h3+! 2. ♖xh3 al het andere leidt tot totaal verloren stellingen voor wit. 2... ♖f2+ 3. ♗g2 ♖xd3 waarna de torens gevorkt zijn en zwart een kwaliteit heeft gewonnen. Het leuke van deze opgave is dat er nog een combinatie in zit, die door de engine als nog een fractie beter wordt beoordeeld. 1... ♖xf4! 2. gxf4 ♗g4+ met een dubbele aanval op koning en toren op c8.

Stelling 5

Simon van Dijk
 Thailo van Ree

Interne DRL, 4 februari 2026

Zwart gebruikt hier meerdere penningen in één combinatie: Eerst 1... ♖xe4 2. ♗xe4 ♖f6 3. ♖d4 (3. ♖c4 leidt tot een vergelijkbaar verloop als de tekstzet en is zeker niet beter). Penning nummer twee 3... ♗a7! 4. ♗f2 d5 5. ♖xd5 b6! (5... ♖xe4 is iets minder, maar wint waarschijnlijk ook wel). 6. ♖d4 gevolgd door penning drie: 6... ♗c5!

Stelling 6

Thom Zwamborn
 Hendrik Aldenberg

Interne DRL, 3 december 2025

Thom miste hier **1. ♖h4!** In eerste instantie lijkt het niet zo diep, want na de beste zet voor zwart **1... ♜g6** volgt een eenvoudig paardvorkje: **2. ♘e5** waarna materiaalwinst lijkt te volgen. Maar wat als

zwart in de tegenaanval gaat met **2... ♜a2?!** Rokeren ziet er eng uit voor wit met de open lijnen tegenover de koning. Het is echter wel goed. **3. O-O! ♘f5** (nog een tegenstoot van zwart). **4. ♖h3!** en wit dreigt een heel gevaarlijk dameschaakje op *c3*. Als zwart dat gaat verdedigen kan de toren op *g6* geslagen worden. Als zwart de toren weghaalt bijvoorbeeld **4... ♜gg8** dan volgt **5. ♖c3+ ♘b8** **6. ♘c6+** Wit wint nu minstens een kwaliteit.

Oplossingen puzzels Eindspelrubriek

Aflevering 13 op p. 28

Door Roel de Lange

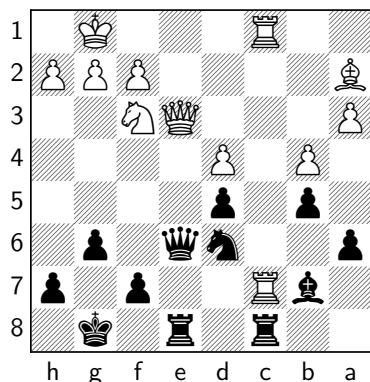
Puzzel I, Reti - Rubinstein

Rubinstein won het eenvoudigst met 46... b4 47. ♖d2 bxa3 48. ♖c1 g5 1:0

Puzzel II, Nepo - Vidit

32... ♗xh3 33. e6! b5 34. ♗g5 ♘d5 35. e7!! toch! 35... ♗d7 gedwongen 36. ♖d1!! Promotie helpt niet. 36... ♖c6?! 37. ♖e4! ♗e8? 38. ♖xd5 ♗xh5 39. ♗c1!! en wit staat gewonnen, vooral omdat de zwarte toren opgesloten is. 39... ♗g6 40. ♖e5 b4 41. ♖f6 ♗e8 42. ♖d8 bxa3 43. bxa3 ♗d7 laatste truc 44. ♖f7! (niet eerst 44. ♖xd7?? ♖xd7 45. ♖f7 ♖b8 met gelijke stelling) 1:0

Puzzel III

27... ♖xc7 28. ♖xc7 ♔xe3 29. fxe3 ♖xe3 30. ♖d7 ♘e4! 31. ♗xd5 ♗xd5 32. ♖xd5 ♖xa3 en zwart heeft een (veel) beter eindspel. Freek Bax – Roel de Lange, 3 januari 2024.

Puzzel IV, Korobov – Rapport, WK Rapid 2023

50. ♗xe6 ♖b1 51. ♖b3! En nu hangen er twee stukken maar na ruil is het pionneneindspel gewonnen voor wit 51... ♖xb3 52. ♖xb3 fxe6 53. ♖b4 1:0.

